

1764

17

IOANNIS HENRICI EBERHARDI ⁹
IVRIVM LICENTIATI EORVMQVE IN ACADEMIA
NASSAVICA LECTORIS PVBLICI
PROGRAMMA ACADEMICVM

QVO,

PRAENOBILISSIMOS AC ORNATISSIMOS
DOMINOS COMMILITONES AD PRAELECTIONES
PER SEMESTRE HYEMALE INSTITVENDAS

OFFICIOSE INVITANS,

VLTIMORVM VERBORVM NOV. XVIII CAPITIS I,

QVANTITATEM PORTIONIS

LEGITIMAE PARENTIBVS ET FRATRIBVS DEBITAE,

DETERMINANTIVM, GENVINVM SENSVM

INQVIRERE STVDET.

HERBORNAE c1o1occlxiv.

IOANNIS HENRICI EBBERHARDI
IURIUM LICENTIAE FORMOYE IN ACADEMIA
MAGNIFICA LECTORIS PUBLICI

PROGRAMMA ACADEMICVM

PER SEMESTRE HYEMALE ESTIMANDAS
DOMINOS COMMITIONES AD PRAEFLECTIONES
PRAE OBLISSIMOS AGORNATISSIMOS

QUANTITATEM PORTIONIS
DETERMINANTIS QUINQUE MENSA

THE BROWNIE of ...

§ I

Quum per, instans Semestre, docentis munere, prima vice, hac in Academia fungens, Praenobilissimorum Dominorum Commilitonum, quantum vires sufficiunt, Deo iuvante, utilitati fervire, sollicitus sum: Illi, ut institutio- nes, tum publicas quam privatas, iusto significem tempore, iure suo exigere posse, mihi videntur. Prius vero quam illas enume- rem, haud invidendum erit, caput quoddam Iurisprudentiae Ro- manae illustrare. Novam elegi Imperatoris Iustiniani constitutio- nem. Non equidem ignoro, quaslibet fere Iuris civilis Romani partes a celeberrimis Iureconsultis adeo tritas & explanatas esse, ut nulla ferme propositio elaboranda amplius superfit. Et ita pariter existant integra volumina ac tractatus permulti legi- timam exponentes, (a) cuius peculiare caput illustrandum mi- hi summi. Ea tamen, quae enucleare tentabo, singulari tractatione explicata haectenus esse, non recordeor. Hac igitur occasione pau- ca & forte nondum deducta proponere licebit.

Ratio in-
stituti,

§ II

Ius, legitimam petendi portionem, leges naturales iis attribuire personis, quibus alimenta debentur, affirmare nullus dubito. Quanta autem in iisdem, non determinata, relinquatur. Quare iura positiva talem defectum supplere debent. Qualem vero naturam legitima illa, secundum leges Romanas, recipiat, neminem,

quodnara
thema ex-
plicetur,
ostendi-
tur.

* 2

ne

(a) Sic in mentem mihi veniunt: CLAVDII DE BATTANDIER tract. de le- gitima, Francof. 1581, 8, MERCVR. MERLINVS de legitima, Genev. 1634, 4, CASP. MANZIVS. Comm. eiusd. argum. inconstad. 1648, 8. J. H. BOEH- MER de querela inofficiosi fratrum consan. uineorum, Hal. 1721, & in Exerc. ad D. T. II pag. 781, M. H. GRIBNER, utrum fratres instituta querela inoff. probare teneantur, se non fuisse ingratos, Witt. 1710. POL. LEYSER, Cels. dipl. hist. de iure legitimae, Helmst. 1727, CHR. THOMASIVS de legitima virventis, Halae 1700, Perill. L. B. DE SENCKENBERG de gravamine legitimae, Göt. 1738, Perill. CAROL. ADOLPH. DE BRAVN Diss. de legitima eiusque origine, Defend. Christ. Fried. Christoph. Bühler, Erlang. 1760. Huc etiam pertinet LVC. VAN DE POLL, Tract. de exhered. & praeter. Rom. & Hodierna, Amstel. 1700, 4, &c. &c.

ne tyronem quidem, latere puto (b). Quam ob rem, occasione capitis I nov. XVIII., unicam quaestionem: *quatenam secundum hanc Iustiniani legem sit parentum fratrumque legitimae quantitas?* enucleare studebo.

§ III

Utilitas tractationis,

Clave tamen credas, discussionem thematis mei necesse esse inuilem, cum tantum parentum fratrumque, quantum ad semissem in attribuenda legitima requiritur, numerus simul existeret nequeat. Exempla enim probationis loco esse possunt.

Proavus, proavia, proavus, proavia, proavus, proavia, proavus, proavia

Pronepos octo proavos, seu duobus tribusve praemortuis, plures nihilominus quatuor relinquere potest, licet hi octogessimum annum necdum agant.

Pater, mater

Cajus, Mevius, Lucius, Sempronius ††

Hic Sempronius, post sua fata, heredem testamentarium, infamia notatum, relinquens, tam parentibus quam fratribus legitimam relinquere debet; quinque igitur collaterales concurrunt.

Pater † mater †

primus, secundus, tertius ††, quartus, quintus, sextus En!

(b) Legitima portio aut in sensu latiori aut strictiori sumitur, prout significat vel portionem quaecumque, legibus definitam, e. gr. quartam Falcidiam, Trebellianicam, D. Pii &c. &c. vel speciatim (das Pflichttheil) certam bonorum portionem proximis quibusdam personis, de regala necessario instituentis, sine opere relinquenda. In fere Perill. L. B. D. SENCKENBERG Consil. Iud. Imp. Aul. in diff. cit. § III.

En ! denique sex adfunt, quibus, tertio animam efflante, infami instituto, portionem statutam exigere licet.

§ IV

Mirus ea de re inter iuris interpretes reperitur dissensus. Alii enim tum parentibus tum fratribus: alii illis solis iura filiorum adscribunt. (c) Pauci denique augmentum ad liberos tantum restringunt. (d) Omnes, alteram priorum opinionum tuentes provocant ad cap. I in fin. nov. XVIII. Isthum igitur me perfodere non credo, si capitis istius & praesertim clausulae, in fine adiectae, mentem exponere tentaverim. Huic vero tractationi potiora, quibus Iureconsulti, statuentes: Iustinianum in dicto capite parentum & fratrum legitimam ultra trientem augere noluisse: ununtur argumenta, praemittam.

§ V

Quaecunque contra ius commune, seu rationem iuris sunt constituta, ad consequentias non produci debere, statuit PAVLVS. (e) IMPERA FORIS constitutio luce meridiana clarior est. (f) Plane ex his (constitutionibus) quaedam sunt personales, quae nec ad exemplum trahuntur: (quoniam non hoc Princeps vult.) Nam quod alicui ab meritum indulget, vel si quam poenam irrogavit, vel si cui sine exemplo subvenit: personam non transgreditur. Regula allata nec argumentis, e sana ratione desumptis, nec assensu Doctorum destituitur, ita, ut, ulterius illam probaturus, operam ac oleum perdere putem. Ex his autem sequitur: legitimae augmentum, ira definitum, ut, si pauciores quatuor liberis, triens; si plures, semis debeatur, nulla ratione iuris extendi posse ad parentes vel fratres. Liberos

* 3

(c) Priorum sententiam amplectuntur plurimi. Vid. I. BRVNNEMANN. ad auct. Noviss. C. de inoff. test. VLR. HVBER ad Inst. L. II T. XVIII § XI CORN. v. ECK Princ. iur. civ. sec. Digesta L. V T. II § 17, SPECVLVM AVREVM opinionum communium contra communes T. I q. 24. Usjellis 1652, fol. &c. &c. Eorum, qui parentibus quidem, at non fratribus, augmentum legitimae tribuunt, permulti annotari possent. Vide solummodo I. VOET. in Comment. ad D. L. V. T. II n. 46 & in Comp. iuris fecerunt ord. D. L. V T. II § 9, STEPH. GRATIANVM in disc. forens. Tom. IV c. 702 n. 7, MERCVR. MERLIN. tract. cit. L. I T. III q. 4. WILH. LVDWELL. Exerc. ad Inst. ex. 8 th 8 lit. 9.
(d) Vid. ARN. VINNIVM ad Inst. L. II T. XVIII § 3 pag. 450. ed. 1755, 4. CHR. PHIL. RICHT. Dec. LI n. 3.
(e) in L. 14 D. de LL. (f) in § 6 Inst. de I. N. G. & C.

beros enim Iustinianus solummodo appellavit. Et nil obstat, quin legitimae determinationem privilegium nominemus. Verissima haec erunt: si (α) sub filiis non simul intelliguntur parentes & fratres, aut (β) ius singulare, liberis competens, ad alios non est extensum. Quod ad illam attinet exceptionem, me quidem haud laret, sub certa voce interdum aliud quid, intellectu iuris, comprehendi. (γ) Ast nunquam legitimus, quod filiorum nominatio ad parentes etiam & fratres spectet. Natura teste ipsa talis interpretatio non potest invenire locum. Ex his satis iamiam erit concludendum, ea, quae Iustinianus ratione liberorum sanxit, neutquam ad exemplum esse trahenda. Utitur ille semper verbis: *fili, liberi*; nullum aliud vocabulum occurrit, sive novellae XXXVIII c. 1, sive n. XXII c. XLVIII, sive tandem praefationem & caput I nov. XVIII inspiciamus.

§ VI

argumen-
tum II.

Quantitatem legitimae leges positivae determinant. (h) Harum itaque tenor praesertim est considerandus & ultra expressa non extendendus. Verum quidem: quod benignius leges sint interpretandae, quo voluntas earum conservetur. (i) Sed nec aliis, nisi personis expresse privilegiatis iura singularia competunt. Iuris civilis conditores, legitimam, iure naturae, solummodo liberis debent, affirmant: testibus, PAVLO, (k) IVSTINIANO (l) & praecipue PAPINIANO (m) his verbis: *non sic parentibus liberorum, ut liberis parentum debetur hereditas. Parentes ad bona liberorum ratio miserationis admittit, liberos naturae simul & commune parentum votum.* Favor itaque liberorum, ratione iuris succedendi, maior omnino erit, quam parentum & fratrum. Ergo ratio diversa adest,

§ VII

argum. III
exponitur.

Quicumque dubitat, aiant ita sentientes, novellae XXXVIII caput I pr. inspiciat. Ubi: *primum quidem servet filio legitimam partem, non quartam, sed tertiam, modis omnibus, aut mediam secundum liberorum*

(g) Sic filii appellatione omnes liberi: L. 84 D. de V. s. sub liberis, non tantum, qui sunt in potestate, sed etiam, qui sui iuris sunt, sive virilis, sive femini sexus, sive ab his, descendentes, comprehenduntur. L. 36 eod. Alienationis vocabulum etiam usucapionem continet. L. 28 eod. &c. &c.

(h) § II supra. (i) L. 18 D. de LL. (k) in L. 7 D. de bon. damnat. (l) in L. 36 § 2 C. de inoff. testam. (m) in L. 7 § 1 D. si tab. test. null.

Verorum numerum. Notatu digna sunt verba: *modis omnibus.* Sub quibus non diversa liberorum genera, sed variae personarum species, quibus legitima deberur, intelligi debent. Siquidem statim declaratur, quid ulterius circa liberos iustum sit: *aut mediam, nempe, secundum liberorum numerum.* Tertia, igitur, pars, seu triens, *omnibus modis*, adeoque absolute: *media* aurem, seu semis, liberis tantum, ac nec his, nisi plures quatuor existant, competit.

§ VIII

Sed quid verbis opus? Cur inhaeremus argumentis talem sententiam firmantibus? Quilibet, illis motus, legitimae augmentum, ultra trientem, ad parentes seu fratres non pertinere, facillime concedet: nisi obstant quae supra (n) annotavi. Illud videlicet, alii obiciunt, a IVSTINIANO (o) ad ceteras personas extensum esse, per verba: *hoc observando in omnibus personis, in quibus ab initio antiquae quartae ratio de inofficioso lege decreta est.* Mihi iam incumbit, hocce praecipuis caput tam ex analogia iuris, quam ex praefatione, novellae praemissa, explicare ac demonstrare; quo sensu clausula illa generalis sit accipienda.

Obstant verba ultima Nov. XVIII c. I.

§ IX

Dictam removere clausulam iamiam tentavit ARN. VINNIUS (p) ita illam interpretatus, ut extensio referenda sit ad diversas liberorum species, utpote filios, nepotes, pronepotes, posteros &c. &c. Ea tamen mihi non satisfacit interpretatio, cum in alium finem sensus Imperatoris videatur directus.

Arn. Vinnius verba illa interpretare tentavit.

§ X

At hic subsistere negotia mea iubent. Ignoscatis, Praenobilissimi Domini Commilitones! veniam des, Benevole Lector etiam arque etiam rogo. Dies appropinquat, quo Lectiones Hybernae secundum statuta sunt inchoandae. Pauca vero haec ea finisum praefatus, quo praelectiones, a me instituendas, iusto in antecessum significem ordine. Ulteriorem capitis mei illustrationem mittere cogor. Proxima tamen occasione dicenda me explanaturum esse, sancte promitto.

Lectiones enumerantur.

En!

(n) § VI. (o) in Nov. 18 c. I in fin. (p) in Comment. ad Inst. L. II tit. XVIII § 3. pag. 450 ed. 1755. 4.

En! Vobis, Domini Comitones Praenobilissimi, Cives Academiae Ornatissimi! iam rationem praelectionum, per semestrem habendarum, sisto. Publice collegium, quod vocant, disputatorium, sive in B. I. G. HEINECCI *Institutiones iuris civilis*, sive in materiis ab ipsis Dominis Commilitonibus eligendas, aperire constitui. In privatis autem acroasibus eiusdem AVTORIS *iuris civilis elementa secundum ordinem institutionum*, B. B. G. STRUVII *elementa iuris feudalis* a Cel. IO. AVG. HELLFELD, seu ea, quae sub huius folii nomine edita sunt, nec non *ius naturae* aut in Excell. I. G. DARIES. *iurisprudentiae universalis institutiones*, aut in Cel. ACHENWALL. *compendium*, una cum *systemate elementari universalis iurisprudentiae positivae Imp. R. Germ. communis* ab Ampl. D. NETTELBLAT. concinne conscripto, explicabo. Veritates in Institutionibus aut Digestis iuris civilis obvientes, quatuor diebus, Lunae, Martis, Iovis & Veneris, examinando perillustraturus sum. Horas tempestive e nigro Academico indicabo. Si denique aliae Iurisprudentiae partes, aut collegia privatissima placeant, operam desideraturis lubentissime spondeo.

Tandem Numen, quod in coelis est, Supremum, ut hanc bonarum artium sedem in Sui gloriam & Reipublicae salutem benigne conservet ac laboribus, cum in finem susceptis, benedicat, devoto imploro. Dabam Herbornae Pridae Iduum Octobris 1709.

ULB Halle
006 398 758

3

X 2203495

Sb.

V017
VD 18

